Ügyszám: 296/P/2008-3.

[…] részére

Tisztelt […]!

Ön a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény 27. § (1) bekezdése szerinti állampolgári bejelentéssel fordult az adatvédelmi biztoshoz, mert a másodfokú bíróság ítélete – az adatok zárt kezelése ellenére – tartalmazza az Ön gyermekének nevét és lakcímét. Beadványában feltett kérdésére az alábbi tájékoztatást adom:

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény a tanú adatainak zárt kezeléséről az alábbiak szerint rendelkezik:

„96. § (1) A tanú, illetőleg az érdekében eljáró ügyvéd kérelmére vagy hivatalból elrendelhető, hogy a tanú személyi adatait [85. § (2) bek.] - a nevén kívül - az iratok között elkülönítve, zártan kezeljék. Kivételesen indokolt esetben a tanú nevének zárt kezelése is elrendelhető. Ezekben az esetekben a tanú zártan kezelt adatait csak az ügyben eljáró bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság tekintheti meg.

(2) Ha a tanú személyi adatainak zárt kezelését rendelték el, ettől kezdve

a) az eljárást folytató bíróság, ügyész, illetőleg nyomozó hatóság biztosítja, hogy a tanú zártan kezelt adatai az eljárás egyéb adataiból ne váljanak megismerhetővé,

b) a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a tanú személyazonosságát az azonosításra alkalmas iratok megtekintésével állapítja meg,

c) a személyi adatok zártan kezelésének megszüntetésére csak a tanú beleegyezésével kerülhet sor.

(3) A tanú személyi adatai zárt kezelésének elrendelésétől kezdve a büntetőeljárásban részt vevőknek a tanú személyi adatait tartalmazó iratról olyan másolat adható, amely a tanú személyi adatait nem tartalmazza.”

Az adatvédelem, a büntetőeljárásban közreműködők személyiségi jogainak és védelme érdekében a bírósági tárgyalás nyilvánosságának korlátozását jelentheti. A törvény szerint:

„237. § (3) A bíróság hivatalból vagy az ügyész, a vádlott, a védő, a sértett, illetőleg a tanú indítványára a nyilvánosságot az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről indokolt határozattal kizárhatja (zárt tárgyalás)

a) erkölcsi okból,

b) az eljárásban részt vevő kiskorú védelme érdekében,

c) az eljárásban részt vevő személyek (V. Fejezet) vagy a tanú védelme érdekében,

d) az államtitok vagy szolgálati titok megőrzése végett.”

Fontos szabály, hogy a bíróság a tárgyaláson hozott határozat rendelkező részét teljes terjedelmében, indokolását pedig a törvénybe foglalt korlátozással akkor is nyilvánosan hirdeti ki, ha a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárta. A törvényi korlát: a bíróság nem hirdeti ki nyilvánosan a határozat indokolásának részét képező azokat az adatokat, melyek nyilvánosságra hozatala azon érdek sérelmét eredményezné, amelynek védelmében a zárt tárgyalást a bíróság elrendelte. [Be. 239. § (2)-(3) bekezdés]

A fenti törvényhely garanciális szabályt mond ki azzal, hogy a bíróság a tárgyaláson hozott határozatát akkor is nyilvánosan köteles kihirdetni, ha a tárgyalásról a nyilvánosságot kizárta. A határozat nyilvános kihirdetése azonban nem eredményezheti az addig zárt tárgyalással védett érdekek sérelmét. A törvény éppen ezért akként rendelkezik, hogy a bíróság az ügydöntő határozat rendelkező részét teljes egészében köteles nyilvánosan kihirdetni, míg az indokolását tekintve a törvényben rögzített keretek között érvényesülhet az adatvédelem.

A határozat indokolásának részét képező azokat az adatokat, melyek nyilvánosságra hozatala a zárt tárgyalás elrendelésének indokát képező érdek sérelmét eredményezné, a bíróság nem hirdeti ki nyilvánosan. Annak eldöntése, hogy az adott esetben mi tartozik ebbe a körbe, nagy körültekintést igénylő jogalkalmazói feladat, melynek megoldása során a Be. 237. §-ának (3) bekezdésében írt, a nyilvánosság kizárását megalapozó okok alapulvételével indokolt eljárni.

A büntetőeljárás keretében lehetőség nyílik polgári jogi igény elbírálására is. A törvény 335. § szerint az ilyen polgári jogi igényt a bíróság az ítéletben lehetőleg érdemben bírálja el; annak helyt ad, vagy azt elutasítja. A Be. 54. § (7) bekezdésében írtak szerint, ha a polgári jogi igény érvényesítésével kapcsolatos eljárási kérdésről a Be. nem rendelkezik, akkor a polgári eljárásjog szabályait (Pp.) kell alkalmazni, feltéve, hogy azok a büntetőeljárási törvénnyel, vagy a büntetőeljárás jellegével nem ellentétesek.

A bíróság a polgári jogi igényt érdemben bírálja el, ha a kártérítésre kötelezésnek mind a jogi, mind a ténybeli feltételei a büntetőeljárás során egyértelműen tisztázódtak. A polgári jogi igény érdemi elbírálását jelenti, ha a bíróság a polgári jogi igénynek helyt ad és kártérítésre kötelező rendelkezést hoz, vagy azt elutasítja, mert a megítélésnek hiányoznak a törvényi feltételei. Ha a bíróság a polgári jogi igénynek helyt ad, kötelezi a vádlottat vagy a vádlottakat a sértett, illetve magánfél részére történő kártérítés megfizetésére.

Tekintettel arra, hogy polgári perrendtartásról szóló 1952. évi II. törvény (Pp.) rendelkezései alapján [Pp. 93. §, 121. §] a keresetlevélben és a beadványokban a felek nevét és lakóhelyét fel kell tüntetni, a felperes adatainak ismerete nélkül a peres eljárás lefolytatására nem kerülhet sor. Ennek következtében a polgári eljárás szabályai szerint eljáró büntetőbíróság a kártérítésre kötelező ítéletben megjelöli a kártérítésre jogosult személyét.

A fentiek alapján a polgári jogi igénynek a büntetőeljárásában való elbírálása során nem sérti a sértett fél – a polgári peres eljárásban a felperes – személyes adatok védelméhez való jogát, ha nevét és lakcímét az ítélet tartalmazza.

Adatvédelemmel és információszabadsággal kapcsolatos kérdésével forduljon az adatvédelmi biztoshoz a jövőben is bizalommal.

Budapest, 2008. május 30.

Az adatvédelmi biztos jogkörében eljárva,

üdvözlettel:

Dr. Szabó Máté

állampolgári jogok országgyűlési biztosa